

**การพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อน
โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม***
**DEVELOPMENT OF BUILDING THE RECONCILIATION BY BE DRIVEN WITH FIVE
PRECEPTS VILLAGE PROJECT IN SAMUTSONGKHAM PROVINCE**

พระครูพิศิษฐ์ประทาน (ประยูร นนทิโย)
Phrakhrupisitphachanat (Prayoon Nandiyoo)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: krisada.sae@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ศึกษากระบวนการ และนำเสนอการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากพระสังฆาธิการ บุคลากรสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ผู้นำชุมชน ประชาชนและนักวิชาการทางด้านการจัดการเชิงพุทธ ด้วยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 25 รูปหรือคน ได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 รูปหรือคน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า 1. โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มีการดำเนินการร่วมกันกับภาคีเครือข่าย เน้นสร้างความเข้าใจแก่ภาครัฐ เอกชน และประชาชน ขับเคลื่อนโครงการร่วมกับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อปต.) แต่ยังขาดการประสานในการปฏิบัติงานแบบบูรณาการ ขาดการบันทึกเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ 2. กระบวนการในการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ พบว่า มีการประชุมวางแผนการขับเคลื่อน โดยใช้หลัก PDCA มีการนำผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับนโยบายคณะสงฆ์ที่ได้จัดทำร่วมกับหน่วยงานของรัฐ 3. การพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ด้านทานประกอบด้วย การสงเคราะห์ประชาชนด้วยปัจจัยและสิ่งของต่างๆ เพื่อช่วยเหลือชาวบ้านให้อยู่ดี กินดี เน้นการสงเคราะห์ประชาชนที่ประสบทุกข์ หรือมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับศีล 5 พระสงฆ์ร่วมกับผู้นำหมู่บ้าน จัดทำโครงการกิจกรรมให้คนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจหลักพุทธธรรมให้มากขึ้น

คำสำคัญ: การพัฒนา; ความปรองดองสมานฉันท์; โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

Abstract

This research article aims to study the general condition. study the process and presenting the development of reconciliation by driving the 5 Precepts Village Project using a qualitative research methodology. with in-depth interviews from the bishop Personnel of the Provincial Buddhism Office, community leaders, people and academics in Buddhist management By selectively selecting 25 photos or people, a structured interview was used. and a group discussion of 10 experts or persons by analyzing the data with contextual content analysis techniques.

The results of the research showed that 1. The Village Keeping the Precepts 5 Project was carried out jointly with network partners. Emphasis is placed on creating understanding for the public, private and public sectors. Driving the project together with the Sub-District People Training Unit (OTTA), but still lacking coordination in integrated operations. Lack of systematic record keeping. 2. The process of enhancing reconciliation. It was found that there was a meeting to plan the drive by using the PDCA principle. The operational results were used to improve and revise it in accordance with the Sangha's policy. Do it with government agencies. 3. Developing reconciliation. The side consists of Helping people with various factors and things To help the villagers to have a good life, focusing on helping people who are suffering. or having a difficult life To educate the people about the 5 precepts, the monks together with the village leaders Organize an activity project for people in the community to have a better understanding of Buddhist principles.

Keywords: development; reconciliation; Village project to keep the 5 precepts

บทนำ

โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” นี้ กำหนดรูปแบบในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในรูปของการบูรณาการความร่วมมือทั้งจากคณะสงฆ์ ภาคส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ภาคเอกชน องค์กร สมาคม มูลนิธิ และภาคประชาชน ตลอดจนทั้งองค์กรเครือข่ายความร่วมมือทางพระพุทธศาสนาทุกภาคส่วน ในรูปของคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน เพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน การสร้างสังคมประเทศชาติให้มีความปรองดอง สมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ทำให้สังคมสงบ ร่มเย็น และเกิดสันติสุข

อย่างยั่งยืน โดยใช้กลไกทางพระพุทธศาสนา การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระดับจังหวัด จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ประกอบด้วย เจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะจังหวัด เป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด เป็นกรรมการ ผู้แทนจากหน่วยงาน องค์กร สมาคม มูลนิธิ หรือผู้แทนภาคประชาสังคมในจังหวัด เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ และให้เลขานุการเลือก บุคคลทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ประสานงาน กำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน ควบคุม ดูแล เพื่อให้การปฏิบัติงานในระดับ จังหวัด บรรลุเป้าหมาย และปรากฏเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ ให้กับคณะกรรมการ ระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปได้โดยสะดวก พร้อมทั้งติดตามประเมินผล นำเสนอข้อบกพร่อง เพื่อการแก้ไขให้มีความสมบูรณ์โดยยิ่งขึ้นไป สนับสนุน ส่งเสริมให้รักษาศีล 5 ในแต่ละระดับเป็นไปด้วยดี แพร่หลาย สร้างทัศนคติที่ดี และสร้าง ความภาคภูมิใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้รักษาร่วมทั้งให้มีการจัดกิจกรรม การศึกษาอบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในเรื่องอันเกี่ยวข้องกับศีล 5 อย่างต่อเนื่อง สนับสนุน ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ สร้างกระแส และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับ ทราบ เห็นความสำคัญ มีความตระหนัก และสมัครเข้าร่วมโครงการ มีอำนาจสั่งการให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายในจังหวัดส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการดำเนินโครงการ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ จัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการภายในจังหวัด และรายงานให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติตามกรอบระยะเวลา และพิจารณาดำเนินการหรือสั่งการอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ในระดับอำเภอ มีเจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอในเขตอำเภอนั้น เป็นกรรมการที่ปรึกษา มีนายอำเภอในเขตอำเภอนั้น เป็นประธานกรรมการ มีผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอนั้น เป็นรองประธานกรรมการ มี นายกเทศมนตรีในอำเภอนั้น เป็นรองประธานกรรมการ มีผู้แทนจากหน่วยงาน องค์กร สมาคม มูลนิธิ หรือผู้แทนภาคประชาสังคมในอำเภอ เป็นกรรมการ มีกำนันทุกคนในเขตอำเภอนั้น เป็นกรรมการ มีปลัดอำเภอในเขตอำเภอนั้น ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ และให้กรรมการพิจารณาคัดเลือกบุคคล ในอำเภอนั้น ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการอย่างใดก็ตาม การดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ยังคงประสบปัญหาบางประการ อาทิเช่น งานการศึกษาวิจัยของ พระราชวัลภาจารย์ (ดาวเรือง อาจารย์คุณ) (2563) พบว่า มีจุดแข็ง ได้แก่ กระบวนการทำงาน ร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ เป็นต้น มีจุดอ่อน ได้แก่ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีไม่เพียงพอกับความจำเป็นหรือความต้องการตามสภาพจริง เป็นต้น มีโอกาส ได้แก่ ประชาชนจำนวนมากยังต้องการความช่วยเหลือหรือการสงเคราะห์จากคณะสงฆ์ เป็นต้น และมีอุปสรรค

ได้แก่ สถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาหรือโควิด 2019 เป็นต้น และจากผลงานวิจัยของพระมหาอภิวชิโร อภิวชิโร (2564) พบว่า ปัญหาอุปสรรค คือ ขาดกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมสุขภาพในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ควรสนับสนุนกิจกรรมนันทนาการของชุมชนโดยใช้พื้นที่ของวัดในการจัดกิจกรรม และขาดการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ควรสนับสนุนการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นรูปธรรม และงานวิจัยของพระอนุวัฒน์ อภิวิวัฒน์ (2564) พบว่า มีปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ คือ ด้านหลักประกันชีวิต การทำฐานส้วมในรูปแบบของกีฬา เช่น วัวลาน ตีไก่ เป็นต้น พระสงฆ์ควรเผยแพร่โทษของการเบียดเบียนชีวิตมนุษย์และสัตว์แก่คนในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น ด้านหลักประกันทรัพย์สิน การลักเล็กขโมยน้อยของมิจฉาชีพที่ไม่ใช่สมาชิกในชุมชนคนในชุมชนควรช่วยกันเป็นหูเป็นตาให้แก่กัน ด้านหลักประกันครอบครัวตัวอย่างพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนที่ปรากฏทางสื่อโทรทัศน์และช่องทางโซเชียลมีเดียพ่อแม่หรือผู้ปกครองควรดูแลการบริโภคสื่อของเด็กและเยาวชนในปกครอง พร้อมทั้งให้คำแนะนำบนพื้นฐานของศีลธรรม ด้านหลักประกันสังคม การนิเทศกันผู้นำชุมชนควรสร้างกิจกรรมทางสังคมเพื่อให้คนในชุมชนได้ร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความสามัคคี ด้านหลักประกันสุขภาพ การดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานสังสรรค์หรืองานรื่นเริงต่าง ๆ พระสงฆ์ควรณรงค์ให้คนในชุมชนจัดงานรื่นเริงโดยปลอดสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม ใน 3 ประเด็นคือ ศึกษาสภาพทั่วไป ศึกษากระบวนการในการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ และนำเสนอการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อนำผลการวิจัยทั้ง 3 ประเด็นดังกล่าวข้างต้นมาฐานข้อมูลในการพัฒนาโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงครามให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษากระบวนการในการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อนำเสนอการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วย กลุ่มผู้ออกนโยบาย ประกอบด้วย เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ และเจ้าคณะตำบล กลุ่มผู้ปฏิบัติการ ประกอบด้วย เจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มผู้สนับสนุนโครงการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสมุทรสงคราม นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มนักวิชาการ ประกอบด้วย นักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา นักวิชาการทางการจัดการเชิงพุทธ โดยการใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม จำนวน 25 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ร่วมกับ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารโครงการเชิงพุทธ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการเสริมสร้างความปรองดอง โดยการใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Selection)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-Informants) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้คัดเลือกจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม จำนวน 25 รูปหรือคน

เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไว้ 2 ประเภท ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังกล่าวข้างต้น

2. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง จากการร่วมพูดคุยกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้แบบสนทนากลุ่มเฉพาะที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบในเชิงเหตุผลจากผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะดังกล่าวข้างต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ทั้งที่เป็นทางการโดยใช้ประเด็นคำถามที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อนำไปสู่การสนทนา ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีบทบาทกำหนดทิศทางสนทนาร่วมกับผู้สัมภาษณ์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการทำ ความเข้าใจประเด็นคำถาม และสนทนาให้ได้สาระสำคัญตามการเล่าเรื่องของผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยครอบคลุมในประเด็นการวิจัย

2. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มขนาดกลาง โดยอภิปรายโต้ตอบแสดงความเห็น/เล่าเรื่องประสบการณ์ ตามประเด็นที่ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) กำหนดขึ้นมาอย่างเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลหลั่งไหล (Flow) ออกมาจากการปฏิสัมพันธ์ในแนวราบระหว่างสมาชิกในกลุ่มด้วยกันเองและระหว่างกลุ่มสมาชิกกลุ่มกับผู้ดำเนินการสนทนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและมีความเชื่อมโยงกัน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยพยายามรักษาสำนวนเดิมของผู้ให้สัมภาษณ์รวมทั้งปรับแก้ให้มีความชัดเจนทางการสื่อสาร ความหมาย และลดข้อความที่ซ้ำซ้อนกัน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ที่ประกอบด้วยผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ผู้จดบันทึก (Note Taker) ผู้ช่วยทั่วไป (Assistant) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้หัวข้อปัญหาและคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยพยายามรักษาสำนวนเดิมไว้

1. สภาพทั่วไปในการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อน
โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม

สภาพแวดล้อมภายใน สภาพแวดล้อมภายนอก	จุดแข็ง (Strength) 1. มีการประชาสัมพันธ์โครงการที่ดี 2. ช่วยเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน 3. มีการทำบันทึกความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายภายในจังหวัด 4. ดำเนินงานร่วมกันกับภาคีเครือข่าย 5. ขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อปต.) 6. เน้นสร้างความเข้าใจกับประชาชน 7. ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี 8. สร้างจิตอาสา และเด็กเยาวชน 9. มีพระนักเผยแผ่ พระธรรมทูต พระสอนศีลธรรม 10. เป็นนโยบายสำคัญของคณะสงฆ์	จุดอ่อน (Weakness) 1. บางหน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร 2. ขาดการประสานในการปฏิบัติงานแบบบูรณาการ 3. ขาดการบันทึกเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ 4. การรายงานทุกไตรมาสเกิดความล่าช้า 5. ความซ้ำซ้อนของโครงการ และผู้รับผิดชอบ 6. พระสงฆ์ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์หลักของโครงการฯ 7. ประชาชนขาดความเข้าใจในโครงการฯ 8. ขาดงบประมาณในการดำเนินการโครงการ 9. ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการขับเคลื่อนโครงการ
โอกาส (Opportunity) 1. ประชาชนเข้าวัดเพิ่มมากขึ้น 2. หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุน 3. ประชาชนไว้วางใจตัวพระสงฆ์ 4. มีการประชุมชาวบ้านเป็นประจำทุกเดือน 5. มีเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการทำงาน 6. นโยบายของคณะสงฆ์ไทยสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล	SO 1. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชนตามหลักศีล 5 2. ขยายโครงการให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด อำเภอ ตำบล และชุมชน 3. พัฒนาเกณฑ์นำประชาชนส่งเสริมศีล 5	WO 1. ดำเนินการโครงการตามหลัก “บวร” 2. จัดกิจกรรมส่งเสริมสัมมาชีพแก่ประชาชน 3. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่พระสงฆ์และประชาชน
อุปสรรค (Threat) 1. สถานะเศรษฐกิจที่ถดถอย 2. ประชาชนขาดความเข้าใจในการดำเนินงานตามโครงการ 3. สถานการณ์ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 หรือ Covid-19 4. สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นครอบครัวเดี่ยว 5. รูปแบบการทำงานตามสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานราชการ 6. ความเสื่อมศรัทธาของประชาชน	ST 1. จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ประชาชน 2. เสริมสร้างศรัทธาในพระพุทธศาสนาให้แก่ประชาชน 3. มอบรางวัลแก่ชุมชนที่มีผลงานดีเด่น	WT 1. เทคนิสอนประชาชนเป็นประจำทุกวันพระ 2. จัดทำแผ่นป้าย เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ รณรงค์โครงการ 3. รณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของโครงการ

โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มีจุดแข็ง หลายประการคือ มีการดำเนินการร่วมกันกับภาคีเครือข่าย เน้นสร้างความเข้าใจแก่ภาครัฐ เอกชน และประชาชน และให้เห็นถึงความสำคัญประโยชน์ที่จะได้รับในการปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ทั้งทำบันทึกความร่วมมือร่วมกันในการผลักดันโครงการให้เป็นรูปธรรม และขับเคลื่อนโครงการร่วมกับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อปต.) เป็นแม่ข่ายหลักในการขับเคลื่อนโครงการฯ โดยยึดหลักการดำเนินงาน 8 ด้านคือ ศีลธรรมและวัฒนธรรม สุขภาพอนามัย สัมมาชีพ สันติสุข ศึกษา สงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ กตัญญูกตเวทิตาธรรม สามัคคีธรรม การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม เบื้องต้นนั้นได้รับยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 จากบัญชาของเจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ที่มีความประสงค์ต้องการให้ประชาชนในชาติ มีความปรองดองสมานฉันท์ ไม่ทะเลาะวิวาทกัน ไม่ติดยาเสพติดและลุ่มหลงในอบายมุข โดยมีการรณรงค์ให้ประชาชนในหมู่บ้านได้รักษาศีล 5 เป็นนโยบายของมหาเถรสมาคม ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” เป็นแนวทางในการดำเนินการขับเคลื่อนโครงการฯ โดยขั้นตอนแรกนั้นกำหนด “หมู่บ้านรักษาศีล 5” เป็นนโยบายของจังหวัด

โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มีจุดอ่อน คือ มีบางหน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ขาดการประสานในการปฏิบัติงานแบบบูรณาการ ขาดการบันทึกเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ การรายงานทุกไตรมาสเกิดความล่าช้า ความซ้ำซ้อนของโครงการ และผู้รับผิดชอบ พระสงฆ์ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์หลักของโครงการฯ ประชาชนขาดความเข้าใจในโครงการฯ ขาดงบประมาณในการดำเนินการโครงการ ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการขับเคลื่อนโครงการ

โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มีโอกาส คือ ประชาชนเข้าวัดเพิ่มมากขึ้น มีผู้อุปถัมภ์วัด และพระพุทธศาสนาเพิ่มมากขึ้น บ้าน วัด และชุมชน อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและพอเพียง บ้าน วัด และชุมชน ช่วยเหลืองานและกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณและบุคลากรที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมของพระสงฆ์อย่างเต็มที่ ประชาชนไว้วางใจในตัวพระสงฆ์ ให้ความเคารพยำเกรง และสามารถเป็นที่พึ่งทางจิตใจได้ ประชาชนคอยให้การสนับสนุน และปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา วัดวาอาราม และพระสงฆ์เป็นอย่างดี ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดสมุทรสงครามนับถือศาสนาพุทธ มีความเชื่อถือศรัทธาในตัวพระสงฆ์ กิจกรรมใด ๆ ที่วัดเป็นผู้ดำเนินงานจึงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จึงเป็นโอกาสและช่องทางสำคัญในการพัฒนางานได้ทุกประเภท มีเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการทำงาน ทั้งในส่วนของการเอกสาร การจัดทำฐานข้อมูล และการสื่อสารต่าง ๆ ประกอบกับที่คณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงครามมีบุคลากรสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อยู่จำนวนมากเป็นทุนอยู่แล้ว นี่จึงเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานของคณะสงฆ์

โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มีอุปสรรค คือ ภาวะเศรษฐกิจมีการถดถอยเป็นภัยคุกคามสำคัญที่ทำให้ประชาชนเกิดความเครียด ลักษณะทางสังคมเป็นกึ่งเมือง กึ่งชนบท พฤติกรรมการ

ดำเนินวิถีชีวิตของคนเปลี่ยนแปลงไป วิถีชีวิตเร่งรีบ ให้ความสำคัญกับเรื่องวัตถุมากกว่าจิตใจ ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นภัยต่อประชาชน และเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งสำหรับองค์กรคณะสงฆ์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน สถานการณ์ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 หรือCovid-19 เป็นอุปสรรคต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพราะรัฐบาลโดยศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กำหนดมาตรการป้องกัน โดยจัดกิจกรรมที่รวมคนจำนวนมากทุกรูปแบบ ส่งผลให้กิจกรรมต่าง ๆ หยุดชะงัก สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นครอบครัวเดี่ยว ไม่มีผู้สูงอายุอยู่ร่วมบ้าน ทำให้คนรุ่นใหม่หลงลืมความสำคัญของผู้สูงอายุในครอบครัว ผู้สูงอายุไม่ได้รับการยกย่องจากสังคมเหมือนเดิม โดยเฉพาะผู้ที่เคยเป็นข้าราชการตำแหน่งสูงซึ่งเคยมีอำนาจและบิรวารแวดล้อม เมื่อเกษียณอายุราชการ อาจเสียดายอำนาจและตำแหน่งที่เสียไป เยาวชนและหนุ่มสาวหลายคนมีทัศนคติไม่ดีต่อผู้สูงอายุ เห็นคนรุ่นเก๋าล้าสมัย พูดไม่รู้เรื่องและไม่มีประโยชน์ ดังกล่าวนี เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจากคนรุ่นใหม่

2. กระบวนการในการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม

กระบวนการวางแผนในการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย 1. ประชุมวางแผนการขับเคลื่อน โดยใช้หลัก PDCA ของ เดมมิง 2. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการฯ ระยะยาว 3. ประกาศเป็นนโยบายสำคัญของจังหวัด 4. ดำเนินการส่งเสริมความปรองดองในรูปแบบของคณะกรรมการทุกภาคส่วน 5. ชุมชนมีการร่วมการแสดงความคิดเห็น ร่วมกันวางแผน นำไปสู่การปฏิบัติและติดตามผล 6. การจัดทำแผนการเงินอย่างเป็นระบบ 7. เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็น ร่วมพัฒนา ร่วมวางแผน

กระบวนการการนำแผนไปปฏิบัติให้เกิดผลในการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย 1. คณะสงฆ์คือกลไกสำคัญในการเป็นผู้นำการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ 2. ดำเนินการตามหลักความถูกต้อง หลักความเหมาะสม หลักความบริสุทธิ์ กาย วาจา ใจ หลักความยุติธรรม หลักพรหมวิหารธรรม (คุณธรรมเครื่องอยู่ของผู้ใหญ่) หลักความเสียสละ 3. จัดกิจกรรมทางศาสนาทุกวันพระ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่อง ของศีล 5 4. ให้ความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมทั้งภาคฝ่ายปกครอง องค์กร และชุมชนในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 5. ดำเนินการให้ประชาชนในพื้นที่มีศีล มีสุข มีความปรองดอง และสมานฉันท์ ผ่านการดำเนินงานของ อบต. 6. ดำเนินการร่วมกันระหว่าง วัด ส่วนราชการ สถานศึกษา ชุมชน องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น หมู่บ้าน องค์กร ภาคเอกชน

กระบวนการการตรวจสอบในการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย 1. การสร้างตัวชี้วัดการดำเนินกิจกรรมในโครงการที่ชอบด้วยกฎหมาย และถูกต้องตามหลักคุณธรรมจริยธรรม 2. ยึดหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน ที่สามารถตรวจสอบได้ 3. การตรวจความเรียบร้อยและคอยควบคุมการดำเนินงานอยู่เสมอ 4. มีการประชุมติดตามผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 5. การตรวจสอบ วัด และประเมินผลโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นการประเมินผลการดำเนินงานที่ครอบคลุมทุกกิจกรรม ทุกมิติ ทุกด้าน 6. รายงานความคืบหน้าผลการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ 7. คณะสงฆ์เป็นแม่ข่ายหลักในการติดตามการดำเนินโครงการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ประเมินผลการดำเนินงานตามเป้าหมายโครงการ 8. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

กระบวนการการปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไขในการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย 1. นำผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับนโยบายคณะสงฆ์ที่ได้จัดทำร่วมกับหน่วยงานของรัฐ 2. นำผลการปฏิบัติมาพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบ และขยายไปยังหมู่บ้านอื่นๆ 3. สร้างสังคมสันติสุขให้เกิดขึ้นครอบคลุมทั้งจังหวัด 4. พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้มีศีล มีสุข 5. ประชาชนได้รับการพัฒนานิสัยที่ดีขึ้น รักการนั่งสมาธิ รักาศีล รักความสะอาด พุดจาไพเราะ 6. จัดประชุม พบปะ รวมกลุ่มหรือการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อพัฒนาหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ 7. การปรับปรุงแก้ไขวิธีดำเนินงานตามมาตรการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา โควิด 19 8. อัปเดตข้อมูลต่างๆ ให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

3. การพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม

การพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านทานประกอบด้วย 1. คณะสงฆ์สงเคราะห์ประชาชนด้วยปัจจัยและสิ่งของต่างๆ เพื่อช่วยเหลือชาวบ้านให้อยู่ดี กินดี 2. เน้นการสงเคราะห์ประชาชนที่ประสบทุกข์ หรือมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก 3. ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับศีล 5 4. ให้กำลังใจแก่ประชาชนที่ประสบทุกข์ 5. เน้นความเท่าเทียม และเสมอภาค 6. ส่งเสริมสัมมาชีพให้แก่ประชาชน 7. ส่งเสริมศีลธรรมอันดีงามในการดำเนินชีวิตให้แก่ประชาชน 8. ได้รับการสนับสนุนโครงการ จากพุทธศาสนิกชน

การพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านปิยวาจาประกอบด้วย 1. เน้นการสื่อสารด้วยความเป็นมิตร 2. เน้นพูดให้กำลังใจประชาชนและใช้ถ้อยคำที่สุภาพ 3. เน้นสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้อง 4. ใช้คำพูดที่สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน อ่อนโยน ไม่หยาบคาย ไม่กระด้างกับประชาชน 5. การพูดต่อ

กันด้วยความจริงใจ ทุกคำพูดออกมาจากความหวังดีด้วยใจจริง 6. พุดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เหมาะกับกาลเทศะ 7. พุดสอดแทรกธรรมะหรือหลักธรรมหรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของประชาชน

การพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านอัตถจริยาประกอบด้วย 1. ความเป็นจิตอาสา กล้าที่จะออกมาช่วยอนุเคราะห์สงเคราะห์ประชาชนในชุมชนของตน 2. มุ่งการสร้างประโยชน์ต่อส่วนรวมเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคมและความเจริญของชุมชน 3. ยึดมั่นตามคำสอนทางพระพุทธศาสนา ลดความขัดแย้ง และสร้างความสามัคคีปรองดอง สมานฉันท์ 4. ร่วมกันกับหน่วยงานรัฐที่มีข้อตกลงความร่วมมืออย่างเป็นทางการ 5. มุ่งแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและสร้างสันติสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในสังคม 6. พระสงฆ์เป็นหลักในการแก้ไขและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของประชาชน 7. บูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน

การพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านสมานัตตาประกอบด้วย 1. พระสงฆ์ปฏิบัติตนตามพระวินัยสงฆ์อย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี 2. ประสานงานกับภาคีเครือข่าย ทางศาสนา ขับเคลื่อนนำหลักธรรมไปสู่ประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพ 3. พระสงฆ์เป็นผู้นำที่ดี ทั้งทางธรรมและทางโลก 4. พระสงฆ์ร่วมกับผู้นำหมู่บ้าน จัดทำโครงการกิจกรรมให้คนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจหลักพุทธธรรมให้มากขึ้น 5. ส่งเสริมการปฏิบัติธรรมให้แก่ประชาชน อย่างสม่ำเสมอ 6. ทุกคนในหมู่บ้าน ยึดมั่นในศาสนา ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของสังคม เป็นต้น ย่อมจะทำให้สังคมนั้น ๆ มีความสงบสุข 7. พระสงฆ์ต้องมีการรับฟังเสียงจากชุมชน มีเหตุผลรู้ประโยชน์ ไม่มั่งมาย เห็นแก่พวกพ้อง

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและน่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มีจุดแข็ง หลายประการคือ มีการดำเนินการร่วมกันกับภาคีเครือข่าย เน้นสร้างความเข้าใจแก่ภาครัฐ เอกชน และประชาชน และให้เห็นถึงความสำคัญประโยชน์ที่จะได้รับในการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ทั้งทำบันทึกร่วมมือร่วมกันในการผลักดันโครงการให้เป็นรูปธรรม และขับเคลื่อนโครงการร่วมกับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อปต.) เป็นแม่ข่ายหลักในการขับเคลื่อนโครงการฯ โดยยึดหลักการดำเนินงาน 8 ด้านคือ ศีลธรรมและวัฒนธรรม สุขภาพอนามัย สัมมาชีพ สันติสุข ศึกษา สงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ กตัญญูกตเวทิตาธรรม สามัคคีธรรม มีจุดอ่อน คือ มีบาง

หน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ขาดการประสานในการปฏิบัติงานแบบบูรณาการ ขาดการบันทึกเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ การรายงานทุกไตรมาสเกิดความล่าช้า ความซ้ำซ้อนของโครงการ และผู้รับผิดชอบ มีโอกาส คือ ประชาชนเข้าวัดเพิ่มมากขึ้น มีผู้อุปถัมภ์วัด และพระพุทธศาสนาเพิ่มมากขึ้น บ้าน วัด และชุมชน อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและพอเพียง บ้านวัด และชุมชน ช่วยเหลืองานและกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน หน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณและบุคลากรที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมของพระสงฆ์อย่างเต็มที่ ประชาชนไว้วางใจในตัวพระสงฆ์ ให้ความเคารพยำเกรง และสามารถเป็นที่พึ่งทางจิตใจได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อยู่จำนวนมากเป็นทุนอยู่แล้ว นี่จึงเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานของคณะสงฆ์ มีอุปสรรค คือ ภาวะเศรษฐกิจมีการถดถอยเป็นภัยคุกคามสำคัญที่ทำให้ประชาชนเกิดความเครียด ลักษณะทางสังคมเป็นกึ่งเมือง กึ่งชนบท พฤติกรรมการดำเนินวิถีชีวิตของคนเปลี่ยนแปลงไป วิถีชีวิตเร่งรีบ ให้ความสำคัญกับเรื่องวัตถุมากกว่าจิตใจ ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นภัยต่อประชาชน และเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งสำหรับองค์กรคณะสงฆ์ในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน สถานการณ์ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 หรือCovid-19 เป็นอุปสรรคต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวิมาน คมกัธยปัญญา (ตรีกลม) (2555) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์สัล 5 ในฐานะเป็นรากฐานของสันติภาพ” ผลการวิจัยพบว่า การนำสัล 5 มาเป็นรากฐานของสันติภาพนั้นสามารถทำได้ด้วยการนำไปเป็นรากฐานของสันติภาพควบคู่ไปกับการปรับโครงสร้างสังคม แนวราบ ได้แก่ การนำไปสู่วัฒนธรรมแบบเมตตากรุณาและวัฒนธรรมแบบสันติวิธี ส่วนโครงสร้างในแนวตั้ง ได้แก่ รากฐานทางสังคมในรูปของปิรามิด โดยนำไปจัดโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม กระบวนการยุติธรรม และการศึกษา

กระบวนการวางแผนในการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาสัล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย 1. ประชุมวางแผนการขับเคลื่อน โดยใช้หลัก PDCA ของ เดมมิง 2. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการฯ ระยะยาว กระบวนการการนำไปปฏิบัติให้เกิดผล ประกอบด้วย 1. คณะสงฆ์คือกลไกสำคัญในการเป็นผู้นำการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ 2. ดำเนินการตามหลักความถูกต้อง หลักความเหมาะสม หลักความบริสุทธิ์ กาย วาจา ใจ หลักความยุติธรรม หลักพรหมวิหารธรรม (คุณธรรมเครื่องอยู่ของผู้ใหญ่) หลักความเสียสละ กระบวนการการตรวจสอบ ประกอบด้วย 1. การสร้างตัวชี้วัดการดำเนินกิจกรรมในโครงการที่ขอบด้วยกฎหมาย และถูกต้องตามหลักคุณธรรมจริยธรรม 2. ยึดหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน ที่สามารถตรวจสอบได้ กระบวนการการปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข ประกอบด้วย 1. นำผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับนโยบายคณะสงฆ์ที่ได้จัดทำร่วมกับหน่วยงานของรัฐ 2. นำผลการปฏิบัติมาพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบ และขยายไปยังหมู่บ้านอื่นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สถาบันพระปกเกล้า ได้วิจัยเรื่อง “การสร้างความปลอดภัย

แห่งชาติ” ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่งคือ รากเหง้าของความขัดแย้งทางการเมืองไทย และ ส่วนที่สองคือ ข้อเสนอกระบวนการสร้างความปรองดองในชาติ คือ 1. รากเหง้าของความขัดแย้งทางการเมืองไทย 2. ข้อเสนอกระบวนการสร้างความปรองดองในชาติ

การพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านทานประกอบด้วย 1. คณะสงฆ์สงเคราะห์ประชาชนด้วยปัจจัยและสิ่งของต่างๆ เพื่อช่วยเหลือชาวบ้านให้อยู่ดี กินดี 2. เน้นการสงเคราะห์ประชาชนที่ประสบทุกข์ หรือมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ด้านปิยวาจาประกอบด้วย 1. เน้นการสื่อสารด้วยความเป็นมิตร 2. เน้นพูดให้กำลังใจประชาชนและใช้ถ้อยคำที่สุภาพ ด้านอัตถจริยาประกอบด้วย 1. มีความเป็นจิตอาสา กล้าที่จะออกมาช่วยอนุเคราะห์สงเคราะห์ประชาชนในชุมชนของตน 2. มุ่งการสร้างประโยชน์ต่อส่วนร่วมเพื่อสร้างความสงบสุขของสังคมและความเจริญของชุมชน ด้านสมานัตตาประกอบด้วย 1. พระสงฆ์ปฏิบัติตนตามพระวินัยสงฆ์อย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี 2. ประสานงานกับภาคีเครือข่าย ทางศาสนาขับเคลื่อนนำหลักธรรมไปสู่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นิตินุญการ) (2547) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี : ศึกษากรณีลุ่มแม่น้ำตาช้าง จังหวัดเชียงใหม่” โดยใช้ทฤษฎีความขัดแย้ง ซึ่งเหตุผลที่ใช้ทฤษฎีความขัดแย้งมาเป็นทฤษฎีในการดำเนินการวิจัย เพราะความขัดแย้งเป็นเรื่องของการไม่เห็นพ้องระหว่างกลุ่ม (มนุษย์) ตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไป (ประชาชน สังคม กลุ่มประชาชน กลุ่มชาติพันธุ์ ประเทศ รัฐ วัฒนธรรม) ผู้ซึ่งมีผลประโยชน์ต่างกันมีเป้าหมาย และหรือค่านิยมต่างกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับระดับความเข้มข้นของการเห็นแย้งกัน การไม่ลงรอยกัน หรือการปะทะระหว่างบุคคล ความคิดหรือผลประโยชน์ทำให้ข้อพิพาทพัฒนาไปเป็นการเผชิญหน้ากันและท้ายที่สุดก็กลายเป็นความขัดแย้งเกี่ยวข้องกับคน และเกี่ยวกับการรับรู้ของคน ความรู้สึก อารมณ์ และปัญหาต่างๆ ของคน เพราะฉะนั้น การรับรู้ความรู้สึกและปัญหาต้องได้รับการแก้ไข เพื่อสร้างผลที่ได้อย่างต่อเนื่องของความขัดแย้งจะต้องหาข้อตกลงให้ได้หรือไม่ก็ต้องมีการประนีประนอม นอกจากนี้ ข้อพิพาทหรือความขัดแย้งยังแฝงตัวเป็นบันไดนำไปสู่ความขัดแย้งอีกหลายขั้นตอน จนในที่สุดก่อให้เกิดความรุนแรง

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) องค์การพระพุทธศาสนาและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรตั้งแผนการในการดำเนินงาน ก่อให้เกิดคน งานที่มีคุณภาพ ด้วยการถอดบทเรียนในการเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จากมองเป้าหมาย เอกลักษณ์ เอกภาพ อยู่ในสังคม ดำรงชีพ ดำเนินชีวิตในหนทางที่ถูกต้องตามกระบวนการและปัจจัยในการขับเคลื่อนโครงการ ในการที่จะนำพาชีวิตไปสู่ความสำเร็จ

2) องค์การพระพุทธศาสนาควรพิจารณาการพัฒนาการจัดการงานในโครงการฯ และสร้างกระบวนการการบริหารและการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ผ่านโครงการจะต้องมีปัจจัยในการสร้างการเรียนรู้ให้บุคคล ให้ก่อให้เกิดแรงงาน การพัฒนาตน การเกิดทักษะในการขับเคลื่อนโครงการ

3) องค์การพระพุทธศาสนาควรควรพิจารณาสร้างตัวชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาการขับเคลื่อนโครงการ โดยพิจารณาที่คุณภาพของทุนมนุษย์ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม และจัดทำเป็นคู่มือในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแบบสากล

ข้อเสนอแนะสำหรับกรวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยตัวชี้วัดความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อย่างเป็นรูปธรรม

2) ควรจัดทำเป็นจัดการความรู้ในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแบบพุทธบูรณาการเพื่อพัฒนาจิตใจ องค์กร และสังคม

3) ควรมีการวิจัยตัวชี้วัดความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในประเทศเพื่อนบ้านที่นับถือพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการสร้าง Best practice เป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่ประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นิตฺยบุญญกร). (2547). รูปแบบการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี : ศึกษาวิเคราะห์กรณีลุ่มน้ำแม่ตาช้าง จ.เชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาอภิวัชร อภิวัชโชโร. (2564).คุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนหนองจอก อำเภอยะยา จังหวัดเพชรบุรี. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 4(2), 31-41.
- พระราชวัลภาจารย์ (ดาวเรือง อาจารคุโณ). (2563). รูปแบบการส่งเสริมประชาชนตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดราชบุรี (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระวิมาน คมภิรปญโญ (ตริกมล). (2555). การศึกษาวิเคราะห์ศีล 5 ในฐานะเป็นรากฐานของสันติภาพ (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอนุวัฒน์ อภิวัณโน. (2564). การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของชุมชนวัดหนองไม้เหลือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี. วารสารพุทธนวัตกรรมและการจัดการ, 4(1), 37-46.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2555). การสร้างความปรองดองแห่งชาติ (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติ สภาผู้แทนราษฎร.